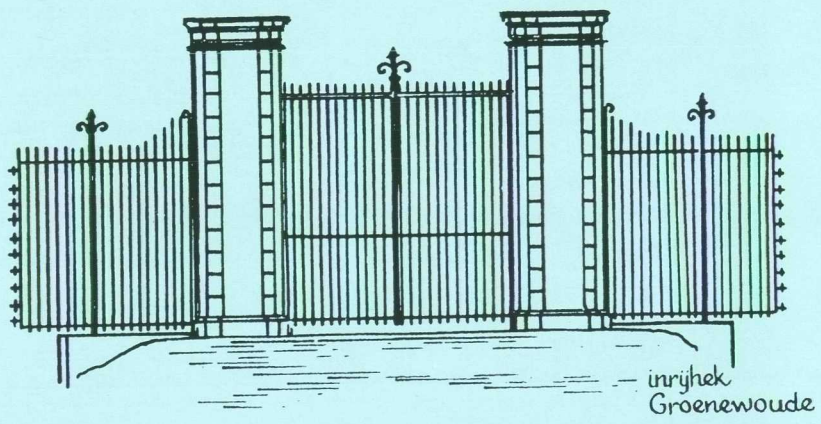

Mededelingenblad

Stichting Oud Woudenberg

Mededelingenblad november 1995
Uitgave van de Stichting Oud Woudenberg
te Woudenberg.

nr. 48

Redactie: G.D. Marringa (koördinator)
P.R. Haring
A.F.M. Reichgelt
H. Schouten
Th. van Straalen

Redactie-adres:
Tromplaan 15, 3931 AG Woudenberg, tel. (033) - 2862328.

De Stichting Oud Woudenberg, opgericht 15 december 1955, stelt zich ten doel:

1. Het verzamelen en tentoonstellen van voorwerpen van oudheidkundige aard betrekking hebbende op of gevonden in de gemeente Woudenberg en omgeving.
 2. Het verhogen van de kennis van de geschiedenis van de gemeente Woudenberg.
 3. Het naspeuren van de zeden en gewoonten in de gemeente Woudenberg in het verleden en heden.
-

Sekretariaat: J. van Lambalgen, Vermeerlaan 6,
3931 TW Woudenberg.
tel.nr. (033) - 2865509.

Donatie minimaal f 15,00 per jaar.
Aanmelding als donateur graag bij de sekretaris van de stichting.
Postgironummer 2057783.
Rekeningnummer Rabobank Woudenberg 3724.34.401.

De Oudheidkamer aan de Schans nr. 20 is geopend op iedere tweede vrijdag van de maand van 19.00 tot 20.30 uur.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande toestemming van de uitgeefster.

ISSN: 0927 - 9792

INHOUD

Veertig jaar Oud Woudenberg	pag. 685
De Heijgraeff, een vergeten waterloop	pag. 686
1955 - 1995 De feestvlag uit voor het jubilerende "Oud Woudenberg"	pag. 687
Kerstsfeer kasteel Cannenburch	pag. 691
Onze maquettes	pag. 692
Mutaties donateursbestand	pag. 693
Instructie voor de dienaar van de politie uit 1927	pag. 693
Nieuwe aanwinsten	pag. 696

VEERTIG JAAR OUD WOUDENBERG

Op 15 december 1955 werd in de Raadszaal van het Wou-
denbergse Gemeentehuis de oprichtingsvergadering gehou-
den van onze Stichting.

Elders in dit mededelingenblad vindt u een artikel,
geschreven door de oprichter en eerste voorzitter van
"Oud Woudenberg", die veel herinneringen ophaalt over
de begintijd. Onze hartelijke dank aan de heer A. van
Gent voor zijn bijdrage.

Ons veertigjarig jubileum hopen we op vrijdag 15 decem-
ber 1995 te vieren. We willen op die dag een receptie
houden des middags van 15.00 tot 17.00 uur in onze
oudheidkamer.

Tevens zullen we een bescheiden tentoonstelling inrichten, waarbij we iets willen laten zien van de veranderingen in ons dorp gedurende die veertig jaar.

Deze tentoonstelling is te zien op die middag en ook op 15 december 's avonds van 19.00 tot 21.00 uur. Verdere openstellingsdata zullen in "De Woudenberger" en op de kabelkrant worden bekendgemaakt.

De normale openstelling van de oudheidkamer op de 2e vrijdagavond van december (8 december) vervalft.

Het bestuur nodigt u hierbij uit de receptie en/of de tentoonstelling te bezoeken.

Namens het bestuur,

J. van Lambalgen,
sekretaris.

DE HEYGRAEFF, EEN VERGETEN WATERLOOP

Donateursavond

Deze avond was eerder aangekondigd op 9 november 1995. Het was helaas niet mogelijk de avond op die datum te houden.

We nodigen u nu graag uit voor onze donateursavond op
donderdag 11 januari 1996

in de zaal van hotel Schimmel, aanvang 20.00 uur.

Vooraf bieden we u een kopje koffie of thee aan.

Het programma is als volgt:

Voor de pauze zal de heer C. van Lambalgen uit Maarn voor ons een lezing met dia's houden met als titel:

"De Heygraeff, een vergeten waterloop".

De Heygraeff is een heel oud maar was tot voor kort een verwaarloosd en bijna onzichtbaar beekje en is nu weer in zijn oude luister hersteld.

De heer Van Lambalgen is landschapskoördinator bij de gemeente Maarn en is zeer betrokken bij dit projekt. Hij zal ons veel laten zien en vertellen over de historie en de natuur van "De Heygraeff", die uitmondt in de Woudenbergse Grift.

Na de pauze zal ons bestuurslid mevrouw Blokhuis ons een serie dia's tonen uit de dia-verzameling van onze Stichting.

Degenen die vorig jaar op onze donateursavond waren, weten dat ook dit programma-onderdeel interessant belooft te worden. Het bestuur hoopt velen van u te ontmoeten op 11 januari a.s.

Noteert u meteen even de datum; u ontvangt geen nadere uitnodiging.

Namens het bestuur,

J. van Lambalgen,
sekretaris.

1955 - 1995

DE FEESTVLAG UIT VOOR HET JUBILERENDE "OUD WOUDENBERG"

Toen mij enige tijd geleden werd verzocht een bijdrage voor dit blad te schrijven ter gelegenheid van het veertigjarig jubileum van de Stichting "Oud Wouden-berg" heb ik zonder aarzelen daarin toegestemd. "Oud Wouden-berg" had en heeft immers mijn liefde en na onze terug-keer in deze streken hebben onze kontakten met de stichting en haar bestuur zich weer geïntensiveerd en op de donateursavonden, door velen bezocht, konden wij vaak de kennismaking hernieuwen. Daarbij was het dan af en toe wel nodig om de vraag te stellen: "Van wie bin jie der eân"? Dikwijls komen er dan verhalen over gebeurtenissen uit het verleden tevoorschijn.

Maar, hoe is men op het idee gekomen om "Oud Woudenberg" op te richten vraagt u zich misschien af. Welnu, er bleek in die tijd een toenemende belangstelling voor de plaatselijke geschiedenis te zijn. Er waren inwoners, die op ons verzoek oude prentbriefkaarten en oude gebruiksvoorwerpen afstonden. Voorlopig kregen deze verzamelingen een veilige plaats in het gemeentehuis.

Op zekere dag werd het gemeentebestuur een oude sepia-tekening aangeboden van de achttiende-eeuwse schilder en tekenaar Nicolaas Wicart. Deze tekening stelde volgens het onderschrift een gezicht op de Schans te Woudenberg voor. Wij vonden het zeker de moeite waard om aankoop van dit oude stuk te overwegen. Voor alle zekerheid werd contact opgenomen met Jhr. W.H. de Beaufort, van wie bekend was, dat hij een grote kennis omtrent de geschiedenis van Woudenberg had. Hij nodigde mij uit om hem in zijn woning op Het Stort te bezoeken, omdat hij het vermoeden had, dat hij van deze schilder "iets in portefeuille" had. Dit bleek inderdaad het geval te zijn en wel een tekening, voorstellende een gezicht op Woudenberg. Toen de heer De Beaufort van mij vernam, dat aankoop van het Gezicht op de Schans door mij werd overwogen, zei hij: "Als het gemeentebestuur tot aankoop besluit, dan schenk ik u mijn exemplaar". Het gemeentebestuur had echter geen belangstelling. Toch vond burgemeester Hosang het jammer om deze uit 1790 daterende tekeningen niet voor de gemeente Woudenberg te behouden en stemde vervolgens in met mijn voorstel om een historische vereniging op te richten. In de loop van 1955 werden toen kontakten gelegd en voorbereidingen getroffen, die resulteerden in de oprichting van de stichting "Oud Woudenberg".

Voordat het zover was waren er maatregelen getroffen om de belangstelling van de ingezetenen te wekken. Uit de verslagen van die tijd blijkt, dat er al op 18 januari 1955 een bijeenkomst ten gemeentehuize werd gehouden om van gedachten te wisselen over de oprichting van een museum in de ruimste zin van het woord, dan wel tot het

vormen van een stichting tot behoud van historische monumenten e.d. Bij die gelegenheid hadden wij een verzameling oude prentbriefkaarten geëxposeerd en waren er enkele voorwerpen van historische waarde uitgesteld. Een twintigtal belangstellenden gaf acte de présence. Op deze bijeenkomst werden ook de personen aangezocht, die later het bestuur vormden, om als voorlopig comité de stichting voor te bereiden.

Een week later besloot het voorlopig bestuur de vorm van een stichting te kiezen onder de naam "Stichting Oud-Woudenberg". Op 15 december 1955 werd onder grote belangstelling de stichtingsacte, waarin de statuten waren opgenomen, ten gemeentehuize gepasseerd door notaris G.J. Holsheimer. Het voorlopig bestuur nam in zijn geheel zitting, bestaande uit ondergetekende als voorzitter, de heer L.W.H. van Oijen, sekretaris, de heer H. Verkerk, penningmeester, en als overige bestuursleden de heren R.C.J. Bakhuizen van den Brink, de wethouders C.H. Cortus en H. Haanschoten en de heer A.G. Versteeg.

Bij gelegenheid van de oprichtingsbijeenkomst hield ik een korte causerie over de Sint Anna Broederschap van Woudenberg, een onderwerp, dat ik na mijn pensionnering uitvoerig heb beschreven in de historische monografie getiteld: "De Sint Anna Broederschap van Woudenberg, geschiedenis van een middeleeuwse zielbroederschap". Op 22 maart 1956 hield Jhr. W.H. de Beaufort voor de jonge stichting een causerie over de historie van Woudenberg en haar omgeving. "Oud Woudenberg" was nu geboren, het bestuur moest aan het werk!

Door middel van krante-artikelen werd vrij regelmatig de aandacht van de ingezetenen gevraagd voor de doelstelling van de stichting n.l.:

1. het verzamelen en tentoonstellen van voorwerpen van oudheidkundige aard, betrekking hebbende op of gevonden in de gemeente Woudenberg en omgeving;

2. het verhogen van de kennis van de geschiedenis van de gemeente Woudenberg, en
3. het naspeuren van de zeden en gewoonten in de gemeente Woudenberg in het verleden en het heden, enz.

Bovendien werd op de ingezetenen een beroep gedaan om voorwerpen van oudheidkundige waarde aan de stichting af te staan en de jonge stichting met een jaarlijkse donatie te steunen. Het eerste verzoek had meer succes dan het tweede, doch naarmate de activiteiten der stichting meer bekendheid verkregen, reageerde de bevolking enthousiast. Het lijdt geen twijfel, dat de rijk geschakeerde rij van publikaties - zowel in de Klapperman als in het Mededelingenblad en afzonderlijk - die na het zilveren jubileum der stichting is verschenen, daartoe positief heeft gewerkt.

Het aantal donateurs nam schoksgewijs toe, in 1955 waren er 50, in 1975 waren er 80. Vijf jaren later schoot het aantal omhoog tot 180, in 1988 naar 500! En het huidige aantal bedraagt \pm 650.

Behalve een woord van erkentelijkheid jegens de ingezetenen van Woudenberg en van een niet gering aantal daarbuiten, alsmede aan het adres van het gemeentebestuur, moet ook de verdienste van het bestuur der stichting in zijn diverse samenstellingen genoemd worden. De bestuursleden hebben "de gang erin gehouden" en bevorderd, dat er steeds weer medewerking werd verkregen van amateurs, die er ongetwijfeld veel tijd en energie in gestoken hebben om De Klapperman en het Mededelingenblad "te vullen".

Ik moge mijn bijdrage die een terugblik op de historie van "Oud Woudenberg" inhoudt besluiten met het aanbieden van mijn hartelijke gelukwensen met dit "robijnen" jubileum.

Toch heb ik ook nog een wens: het zou bijzonder interessant zijn, indien er onderzoek zou kunnen worden

gedaan naar het Woudenbergse dialect. Hiermee kan niet te lang worden gewacht, omdat het gevaar niet denkbeeldig is, dat er dan veel kennis van het Wombargs verloren gaat. En dat zou jammer zijn.

Nogmaals wens ik Oud Woudenberg met haar bestuur, haar medewerkers en alle donateurs veel geluk voor de toekomst!

Tot slot: "Gedag soamen en al het goeie veerders"!

Barneveld, oktober 1995

A. van Gent.

KERSTSFEER KASTEEL CANNENBURCH

Tijdens het bezoek aan het historische renaissance slot uit de 16de eeuw "Kasteel Cannenburch" te Vaassen hebben de rondleiders erop gewezen dat er speciale "Herfst- en Kerstopenstellingen" zijn. Daar een groot aantal bezoekers bezielde werden door de gastvrijheid en hartelijkheid waarmee de begeleiders hen tijdens de rondgang door het kasteel te woord stonden bleek er behoefte te ontstaan om dit kasteel nogmaals maar dan in een andere sfeer te bezichtigen.

Kerstopenstelling:

Donderdag 14 december tot en met zondag 17 december.

Openingstijden:

- donderdag en vrijdag van 14.00 - 22.00 uur
- zaterdag van 11.00 - 18.00 uur
- zondag van 12.00 - 18.00 uur.

Met behulp van de plaatselijke bloemisten zijn alle vertrekken in kerstsfeer gebracht en er klinkt kerstmuziek door het hele kasteel.

In de kapel een kerststal met kaarsverlichting.
In de gewelven een cafeetje in kerstsfeer om een glas
glüwein, warme chocolademelk e.d. te drinken.
Tijdens de kerstopenstelling zijn er toevoegingen aan
het interieur rond een bepaald thema.
Op het voorterrein is de kerstmarkt.

H. Schouten.

ONZE MAQUETTES

Door de heer A.G. van Leeuwen is opnieuw een maquette
geschonken aan Oud Woudenberg. Deze, ook weer heel
fraaie maquette laat "De Pyramide" zien, zoals die er
in zijn beginjaren heeft uitgezien.

Wie in onze oudheidkamer de vorige, door de heer Van
Leeuwen vervaardigde maquette van een tabaksschuur
heeft gezien, weet hoe hij met heel veel geduld een
prachtig resultaat weet te bereiken.

We zijn de heer Van Leeuwen dan ook zeer dankbaar voor
deze schenking.

Onze Stichting beschikt nu over zeven maquettes, name-
lijk drie verschillende van een tabaksschuur, één van
de Hervormde kerk zoals die er vroeger uitgezien moet
hebben, de hierboven genoemde Pyramide en de kastelen
Geerestein en Groenewoude. De twee laatstgenoemden
bevinden zich tijdelijk in het kasteel Amerongen en
maken daar deel uit van een expositie over maquettes
van kastelen en adellijke huizen.

J. van Lambalgen,
sekretaris.

MUTATIES DONATEURSBESTAND

Bij deze een lijst van nieuwe donateurs.
Het aantal donateurs per 2 oktober is 649.

G. van de Werken, Lambalgseweg 16, Woudenberg
G.W. v.d. Burgh, Laan 1940-1945 nr. 11, Woudenberg
J.M. Kok-Kleinveld, Rigolettplantsoen 1, Nieuwegein
S. Smit, J. Catslaan 7, Woudenberg
E. Donkelaar-de Ridder, Westerwoud 35, Woudenberg
L.Th. Schellingerhout, Tromplaan 2, Woudenberg
F. Moesbergen, G. Doulaan 22, Woudenberg
A. Bouwheer-van Nieuw Amerongen, Stationsweg 383 Scherpenzeel

Met vriendelijke groet,
W. Kok.

INSTRUCTIE VOOR DE DIENAAR VAN DE POLITIE UIT 1927

1. De dienaar van Politie is verplicht de keuze van zijn woonplaats te onderwerpen aan de goedkeuring van de Burgemeester.
2. Zonder noodzaak begeeft hij zich niet buiten het onder zijn toezicht staand gebied, tenzij daartoe last of verlof van de Burgemeester gekregen te hebben.
3. Hij mag zich in het openbaar niet anders vertonen dan in de uniform en met de wapenen, door de Burgemeester voorgeschreven, tenzij hem door deze is toegestaan of bevolen tijdelijk burgerkleding te dragen. Hij zorgt dat zijn kleding en wapenen steeds in goede en zindelijke staat zijn.

4. Hij staat onder de bevelen van de Burgemeester of diens vervanger. Hij is tevens aan de algemene rijkspolitie, onder het daarmede belast gezag, dienstbaar. Hij is voorts belast met het opsporen van strafbare feiten en daarbij tevens onderworpen aan de bevelen van de Officier van Justitie en zo nodig van de Rechter-Commisaris.
5. Hij zal zich eerbiedig gedragen, bescheiden en gehoorzaam jegens de over hem gestelde macht. Hij geeft aan een ieder met beleefdheid en welwillendheid al die inlichtingen en terechtwijzingen en verleent al die hulp, welke zijn dienstbetrekking medebrengt en toelaat.
6. Het is hem verboden:
 - a. bij zijn betrekking een andere bezoldigde of onbezoldigde betrekking of bediening, onder welke benaming of van welke aard ook, behalve die van onbezoldigd rijksveldwachter, te bekleden;
 - b. enig beroep of bedrijf hoegenaamd, hetzij zelf, hetzij door tussenkomst van enig ander persoon, uit te oefenen; dit verbod geldt ook voor zijn gezin;
 - c. te wonen in huizen, waarin het bedrijf van herbergier, tapper of slijter in sterke drank, of enig ander bedrijf, dat aan het toezicht van de politie is onderworpen.

De burgemeester kan in bijzondere gevallen van de in dit artikel opgenomen verbodsbepalingen ontheffing verlenen, zo nodig onder door hem te stellen voorwaarden.

7. Het is hem verboden:
 - a. persoonlijke of huiselijke diensten, van welke aard ook, te verrichten, welke niet tot zijn ambtsverrichtingen behoren.

- b. zich in herbergen, tapperijen, slijterijen of kroegen op te houden als zijn dienst het niet vordert of daar langer te vertoeven dan zijn dienst vereist of in die lokalen sterke drank te gebruiken;
 - c. sterke drank te gebruiken bij openbare verkopeningen, verhuringen of verpachtingen, op markten of kermissen of bij andere openbare gemakkelijheden, indien hij belast is met het houden van toezicht daarbij;
 - d. geld of geschenken, van welke aard ook, onder welke vorm en van wie ook, aan te nemen, tenzij met vergunning van de Burgemeester.
8. Hij waakt zoveel mogelijk tegen alle overtreding der wetten, Koninklijke besluiten, provinciale en gemeentelijke verordeningen en waterschapskeuren.
9. Hij waakt tegen landloperij en bedelarij en brengt alle personen die zich aan die overtredingen schuldig maken, voor de Burgemeester. Op dezelfde wijze wordt gehandeld met personen, in wier bezit verdachte goederen worden gevonden.
10. Indien hij ook zonder zich aan slecht gedrag schuldig te maken ongeschikt blijkt voor zijn betrekking, kan hij eervol worden ontslagen.
11. Deze instructie zal te allen tijde kunnen worden gewijzigd of aangevuld, aan welke voorschriften de dienaar van politie zich mede zal dienen te onderwerpen.

Deze instructie dateert van 11 juli 1927.
Gemeente-archief 1927/289
A.F.M. Reichgelt.

NIEUWE AANWINSTEN

- Van de heer A.E. Bouwmeester ontvingen wij een militair zakboekje uit 1945 en een rijwielbelastingplaatje.
- Diverse krantenartikelen en bouwtekeningen schonk ons de heer W. van Halem.
- Een herdenkingsbord van de 2e wereldoorlog kregen wij van de heer C.Ph. Rootnat.
- De heer A. de Greef deed ons in het bezit komen van een asbak met een afbeelding van het bejaardenhuis Groenewoude, alsmede een kwartetspel met Woudenbergse afbeeldingen.
- Mevr. H. Helms uit Amersfoort schonk 3 knopen van een oud militair uniform.
- Het persoonsbewijs van burgemeester P.A.G. Baron van Heeckeren van Brandsenburg en een foto van jachttopziener Hendrikse met een geschoten ree op z'n rug schonk ons de heer Van der Wind uit IJsselstein.
- J. van Kranenburg deed ons in het bezit komen van 3 ingebonden jaargangen van de Ned. Staatscourant.
- De trouwhoed (zwarte hoge hoed) met bijpassende doos van wijlen veldwachter Evert van Garderen en diverse voorwerpen werden ons geschonken door mevr. Van Leeuwen-van Garderen.
- Een exemplaar van het boek over de geschiedenis en volksleven van Woudenberg van R.F.P. de Beaufort en Jansen kregen wij van mevr. E. van de Burgt-Veen- vliet.

- De heer E. van Egdom schonk twee bekers met afbeeldingen van ons Koningshuis.
- Mevr. H. van Donselaar-Veldhuizen heeft een oude koffie/theebus geschonken.
- Van de heer J. van Voorthuizen mochten we een mooie kollektie foto's, folders en gidsen ontvangen, alle betrekking hebbende op Woudenberg.

Alle gevers en geefsters heel hartelijk dank voor deze schenkingen en graag houden wij ons aanbevolen voor dingen die de geschiedenis van Woudenberg levend houden; met name ook oude foto's.

H.G. Moesbergen.

